

Плућа Србије боре се за дах

Акутни проблем јесте убрзано сушење четинара на Тари, Копаонику и Голији, а угрожена је и ендемска Панчићева оморика

Садашњу шумовитост Србија дугује – жуљевитим рукама учесника омладинских радних акција. Средином седамдесетих, наша земља имала је драматично скромних 19 одсто територије под шумама. А онда су добровољним радом младих од 1974. до 1985. пошумљене голети Пештерске висоравни, Ибарска клисура, Власина, Копаоник... проценат пошумљености на крају тог раздобља порастао је на 27 одсто!

„Не само да је 'лични опис' Србије промењен набоље, био је то и подвиг шумарске струке. Сва

та пошумљавања обављана су лети, уз систем заштите корена садница и садних места какав је први пут примењен у Европи", истиче др Љубинко Ракоњац, директор Института за шумарство, научне установе чије је знање и рад углако и у поменуту „зелену деценију" и у 72 године постојања. Истраживањима у области шумарства, заштите и унапређења животне средине посвећена су 52 запослена, од којих је 30 доктора наука. Тренутно реализују пет пројекта које финансира Министарство просвете, а током прошле године су окончали девет пројекта под окриљем Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде. Учешће у међународним пројектима окосница је сарадње с водећим научноистраживачким институцијама у Европи, посебно у региону Балкана.

**Захваљујући
омладинским
радним акцијама
пошумљеност Србије
је од 1974. до 1985.
повећана са
19 на 27 посто**

обавезе власника земљишта у погледу пошумљавања, као и дужности управљача шумама. Такође, недозвољену сечу и нелегалан промет дрвета треба ригорозно кажњавати, у складу са законом који је добро написан, али је проблем у примени", каже др Ракоњац, директор института, који је и својеврсна клиника српских шума. Сваке године,

да под шумом буде више од 40 одсто подручја града, српска престоница би мирне душе могла да промени име у – Зеленград.

„Држава чини што је у њеној моћи, даје бесплатан садни материјал и потпомаже пошумљавање. Грађани схватају зашто су шуме битне, али ту свест не прати довољан ентузијазам да се стање промени. Ваљало би правним актима прецизирати

систематски дијагностикују болести и узрочнике, уз препоруке како спречити ширење. Поред „трационалне" најезде губара на отприлике сваких пет година, акутни проблем јесте убрзано сушење четинара, поготову смрче, на Тари, Копаонику и Голији. Угрожене су и ендемске врсте: на Тари се за годину дана осушило од 800 од 4.000 стабала Панчићeve оморике.

„Узрок је низ екстремно сушних година. Древеће које пати због мањка влаге у земљишту постаје плен штетних инсеката и гљива, које се ту множе и потом шире на здрава стабла. Такав случај је сада на Голији", објашњава др Ракоњац.

Шуме нису само фабрике кисеоника, брана ерозији земљишта и отицању подземних вода, драгоценi екосистеми и станишта разних жи-

Фото А. Васильевић

вотинских врста, већ и „ловишта" дрвопрерадивачке индустрије. Равнотежа између очувања шума и њихове експлоатације, један је од задатака Института за шумарство.

„Требало би да се запитамо зашто скandinavske земље, а у некима од њих је пошумљеност и до 66 одсто, своју дрвну индустрију снабдевају сировином из увоза. У исто време, земљама попут Србије сутерише се да такозваним дрвним остацима замењују енергенти као што су мазут и природни гас. Наше шуме су и онако на ивици доброг стања, не смејмо их угрозити експлоатацијом оног што се олако назива дрвни отпад, а што је за шуме услов опстанка, база за стварање хумуса, односно хране", упозорава др Љубинко Ракоњац.

Дарко Пејовић